

Vatikanets "generøse" tilbud

Kaare Rübner Jørgensen, formand for VEOK

"Traditionalister i alle kirker, foren jer. Under kuplen i Peterskirken!"
(Hans Küng)

Som omtalt i pressen og i Katolsk Orientering har paven fremkommet med et tilbud til utilfredse anglikanere, at de enkeltvis og gruppevis kan optages i den katolske kirke, samtidig med at de som kirkesamfund bevarer deres anglikanske særpræg, traditioner og spiritualitet (dog kun i den udstrækning det er foreneligt med den katolske tro).

Hvor Andreas Rude og Lisbeth Rütz er temmelig positive over for dette tilbud fra pavens side og Niels Messerschmidt begejstret taler om "en farbar vej mod en større kristen enhed" (Kristeligt Dagblad 30. oktober 2009 og Katolsk Orientering nr. 18, 6. november 2009), er Ole Olesen langt mere kritisk. Katolsk "sjælefiskeri" kalder han dette nye initiativ fra Vatikanets side (Information 30. oktober 2009). Engelske aviser ligger på linie med ham, for også de har været nok så negative over for denne romerske indblanding i et internt anglikansk anliggende, og for ærkebiskop Rowan Williams af Canterbury gjaldt det om at finde en grimasse, der ku' passe, da han for nylig sammen med den katolske ærkebiskop af Westminster optrådte på en fælles pressekonference, for da forhandlingerne er foregået i dybeste hemmelighed bag hans ryg, kunne han med rette føle sig snigløbet af illoyale biskopper og præster. Det ældre arkivfoto af en smilende ærkebiskop Williams sammen med pave Benedikt, som Kristeligt Dagblad bragt som illustration til Rudes artikel, er derfor ganske misvisende.

Allermest kritisk har Hans Küng været. Han, der vel må betragtes værende en af de mest fremtrædende nulevende katolske teologer, advarer i en særdeles skarp kommentar mod dette forsøg fra Vatikanet på at genskabe det romerske imperium og derved dele kristendommen og ødelægge katolicismen (Guardian 27. oktober 2009). "Efter at have bragt det anti-reformistiske Pius X's broderskab ind i folden, håber pave Benedikt nu, skriver han, at kunne fylde de mere og mere tomme katolske kirker med utilfredse anglikanere. Menneskefiskeren fisker i de ekstremt højreorienteredes vande."

Paven, fortsætter han, giver ingen reelle indrømmelser til anglikanerne. Tværtimod, han ønsker at bevare det middelalderlige, centralistiske romerske system for al evighed – selv om det pavelige primat, hvad allerede pave Paul VI erkendte, gør det umuligt at forsoner de kristne kirker. "Det forældede råb om en 'tilbagevenden til Rom' viser igen sit grimme fjæs, denne gang gennem især præsternes omvendelser, om muligt en masse. I Rom taler man om en halv million anglikanere og en 20-30 biskopper. Men hvad med de tilbageværende 76 millioner?"

I bedste fald vil det pavelige tilbud føre til dannelsen af en "uneret" anglikansk mini-kirke i form af et personligt prælatur, således som det er tilfældet med Opus Dei, ikke til territoriale bispedømmer, for det er jo ikke meningen, at andre katolikker skal deltage i de

nyomvendtes halvt katolske, halvt anglikanske gudstjenester. "Hvordan kan det være, at de, der er fanget i det romerske net, ikke erkender, at de aldrig vil blive mere end andenklassens biskopper og præster i den romerske kirke?" spørger han.

Küng, der i hele sin tid som præst og teologisk professor har arbejdet for en virkelig forsoning, byggende på gensidig respekt og dialog, mellem den katolske kirke og de andre kristne kirkesamfund, ser flere uheldige konsekvenser af denne romerske strategi.

For det første fører den til en yderligere svækkelse af den anglikanske kirke. Den er jo allerede dybt splittet og har enorme vanskeligheder med at finde fælles fodslag i spørgsmålet om kvindelige præster og biskopper, homoseksuelle biskopper og homoseksuelle ægteskaber. Samtidig med at etableringen af en anglo-katolsk parallelkirke kun vil føre til en endnu større forvirring hos de troende, vil de liberale i den anglikanske kirke glæde sig over de konservatives biskoppers, præsters og lægfolks forsvinden. Omvendt vil modstanderne af økumenisk samarbejde i Vatikanet glæde sig over denne konservative tilgang.

Santa Fe, New Mexico 2005. Foto: KRJ.

For det andet vil den skabe irritation hos det katolske præsteskab og lægfolk. "Misfornøjelsen med den nuværende modstand mod reformer har spredt sig til selv de mest trofaste medlemmer af kirken. Siden Det andet Vatikanerkoncil i 60'erne har mange bispekonferencer, præster og lægfolk givet udtryk for, at det middelalderlige forbud mod gifte præster skulle ophæves – et forbud som i de sidste årtier har frataget næsten halvdelen af sognene deres præst. Gang på gang er disse reformister blev afvist af den stædige, stejle og uforstående Ratzinger. Og nu forventer man, at disse katolske præster skal acceptere gifte, konverterede præster ved siden af dem selv. Hvis de ønsker at gifte

sig, skal de så først blive anglikanere og derpå vende tilbage til kirken?" spørger han retorisk.

"Ligesom vi tidligere har set det – i øst-vest skismaet i det 11. århundrede, i reformationen i det 16. århundrede og i Det første Vatikanerkoncil i det 19. århundrede – deler denne romerske tørst efter magt kristendommen og ødelægger dens egen kirke. Det er en tragedie," slutter Küng sit ualmindeligt skarpe indlæg.

Ja, det er en tragedie at ville oprette bispedømmer uden territorial afgrænsning. Det er en ufarbar vej, der strider mod bispedømmets hele idé og formål. At pavens "gestus" vil være "et bemærkelsesværdigt skridt i retningen mod en større kristen enhed", som Niels Messerschmidt skriver i sin leder i Katolsk Orientering, er for dem, der kender den anglikanske kirke, et åbenlyst selvbedrag. Derfor er jeg enig med Küng: pavens skridt vil kun føre til endnu større splittelse.

Og hvad vil der ske, hvis de reformgrupper, som Küng omtaler, i USA, Canada, England og Irland beslutter sig for at danne deres egen katolske kirke, uneret med den anglikanske? Altså, hvis ærkebiskop Rowan som modtræk rækker hånden ud til utilfredse katolikker og giver dem det samme tilbud, som paven nu giver de konservative anglikanere. Det har paven vist ikke tænkt på.

Men måske er det slet ikke nødvendigt med et tilbud. Det stadig frodigere fællesskab, der findes omkring Sint Dominikus-kirken i Amsterdam, viser, at kristne trods deres oprindelige ståsted i forskellige kirkesamfund sagtens af egen drift kan mødes og dyrke Gud i fællesskab. Det er sand økumeni, for den finder sted på græsrodsniveau og er ikke dikteret fra oven.

Küng spørger ikke, men det kan vi andre gøre: hvad bliver det næste? Efter at homoseksuelle nu kan blive viet i den svenske kirke, synes det oplagt, at Sverige vil være det næste land, hvor paven kaster sit net ud. Om han vil få held med at opsamle, hvad der dér måtte være af reaktionære præster og lægfolk, må fremtiden vise.